

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona
 Negyedévre 12
 Adó: Negyedévre 5
 Negyedévre 20

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Forrongás.

— aug. 13.

A fővárosi sajtó egyrésze, melynek nyomában vakon száguld némely rövidlátó vidéki lap is, azt kürtöli világgá, hogy az országgyűlési szabadelvűpártban nagy a forrongás.

Oly értelemben, a hogy ezt a forrongást híresztelik, én nem tudok benne hinni. Mert valósággal hazarúlás lenne most, mikor az ország a legsúlyosabb válság előtt áll, a szabadelvűpárt életében személyi okokból forrongást és ennek nyomán szakadást támasztani.

Ha azonban a forrongás a megtisztulás, az öntudatra ébredés előjele, akkor azt örömmel üdvözölheti minden jó szabadelvűpárti, minden jó hazafi.

Mert nagy szükség van a szabadelvűpárt felébredésére. Hiszen ha ez a párt nem él az utolsó nyolc hónap alatt tétlen életet, akkor sok minden nem siklott volna ki a kezéből, a mi nélkül pedig az ország

közvéleményét, a nemzet akaratát nem képviselheti teljes joggal és sikerrel.

Most azonban ütött a tizenkettedik óra és a nemzet azt várja, azt követeli az alkotmányos többségtől, hogy lépjen a cselekvés tereire s fejezze ki nyíltan és hiven, a mit a nemzet érez, vall, akar és követel.

Ily értelemben a forrongás a nemzeti erő megnyilatkozása. Ily értelemben a szabadelvűpárt forrongása nem csak kívánatos, de immár elkerülhetetlen is.

Ha a szabadelvűpárt valóban szabadelvű, akkor itt az idő, legyen bátorsága követelni a nemzeti jogok érvényesülését a hadsereg kérdésében is, mint ahogy volt bátorsága annak idején a polgári házasságot követelni, jóllehet nagyon jól tudta, hogy az szintén ellenkezik a korona érzelmeivel.

En ugyan hihetetlennek tartom, hogy a nemzeti követelések a hadsereg kérdésében ellenkezzenek a korona érzelmeivel. Csupán arról

lehet szó, hogy a felség nem ismeri a helyzetet. Fel kell tehát nyíltan, hazafias őszinteséggel világosítani. Meg kell nyugtatni a királyt, hogy amit a nemzet kíván, az joga, mely a kiegyezési törvényben gyökerezik és fel kell őt arról is a leghatározottabban világosítani, hogy a nemzet követelése nem forradalmi irányu s az uralkodó házra nemcsak hogy nem veszedelmes, hanem inkább áldást hozó, mert megerősíti a hadsereget. Nem arról van szó, hogy az erők szétforgácsolódjanak, hogy a haderő gyengüljön, hanem épp ellenkezőleg arról, hogy a hadsereg a nemzeti szellem beleoltásával elképzelhetetlen mértékben megizmosodjék.

Ily felvilágosítások után lehetetlen, hogy a király ne teljesítse azt, a mi a törvényben benne van.

De ha ezeket a szempontokat figyelembe nem vesszük, az országgyűlési szabadelvűpártnak akkor is kötelessége kibontani a zászlót és nyíltan színt vallani.

A kormányt a király nevezi ki,

Réthy bácsi.

Irta: Zöldi Márton.

Az imitálás voltaképpen zenei talentum. A kinek oly finomul fejlett hallóérzéke van, hogy a hallott hangokat hullámzásaiival és árnyéklataival emlékeztében tudja tartani, az könnyen képes is azokat utánozni.

Igazi művészi élvezetet a legtökéletesebb utánpótlás sem nyújthat, de az embert elszórakoztatja ez alsóbb rendű tehetség is.

Az imitátorok legprimitívabb fajtája az, mely állati hangok: kutyaugatás, macskanyávogás, tehénbögés és madárdal utánpótlására szorítkozik. Mert hiszen még a madarak koloraturékesnőinek is, a fülemülének, kanárinak és rigónak csekély a skálája. Magasabb rendű imitátor az, ki emberi hangok utánpótlására képes.

A színészeknek igen tekintélyes része imitálásból tengeti művészetét, vagyis csak akkor képes a színpadon valami elfogadhatót nyújtani, ha azt a szerepet egy hívatott művész előadásában látta.

Ezek a leleplezett imitátorok, viszont vannak profizionátus imitátorok, kik remek imitációkat képesek a színpadon bemutatni. A férfimitátor rendszerint női

hangokat utánoz s ehhez képest női toalettkben jelenik meg a közönség előtt. Párisban a Montagne Russe nevű mulatóhelyen hallottam egyet, ki egy negyedóraig tiszta és magas női szopránt énekelt, folment egész a duplán vonalozott d-ig. A közönség legnagyobb része azt hitte, hogy nő énekel, de az imitátor egyszerre csak egy kromátikus skálát csinál, hangja egyre öblösebb és vastagabb lesz s végül kivág egy kontra c-t. Persze az ilyen fajtájú imitálás magas fokú zenei képzettséget és ritka hangadományt tesz fel.

A tehetségesebb imitátorok nagy bravurral tudják egyes emberek beszélő modorát utánozni. Legkönnyebb imitálni azt, kinek valami nyelvhibája van, vagy modorosan beszél; ellenben nehéz, szinte lehetetlen utánozni az olyan embert, a kinek beszéde természetes és ment minden affektációtól.

Rendszerint híresszínészeket szokás imitálni, a kinek előadásába, akár kell, akár nem, mindig beékelődik egy kis pátosz.

Az öreg Koresek az ötven években olyan harmadrendű komikus volt a nemzeti színházban. Mint imitátor azonban elsőrendű máig is, noha több, mint husz éve, hogy nyugalomba vonult. Nincs az országban dialektus, melyet az öreg ne

tudna imitálni. Minthogy azonban ő maga felvidéki származású, kissé tótosan beszél. Zamatos jóízű magyarsággal csak akkor ejti ki a szavakat, ha az alföldi magyart imitálja. Ilyenkor fogadni lehetne rá, hogy a Hortobágyon született. Kitűnően imitálta egykor a híres szerecsen tragikus, Ire Aldrige-t, ki az ötvenes évek vége felé egész Európát bámulatba ejtette művészetével s a ki a nemzeti színházban is hosszabb ideig vendégszerepelt, persze angol nyelven.

Akkoriba Réthy bácsi, a színházi csinyek híres mestere, gyakori vendége volt Rákoson egy derék gentry-családnak, hol gyakran emlegették, hogy mennyire szeretnék a híres szerecsen művészt látni, de a nagy munkaidőben nem mehetnek be a teátrumba.

— Majd kihozom ide, — mondá Réthy.

— Hát kijönne?

— Meghiszem azt. Mihelyt komédiás valaki, egy pohár jó borral a lomnici csucs tetejére is föllehet csalni. Holnap este itt lesz ezen a szent helyen. Nagyon jó fiu, csak hogy hát persze angolul mekeg.

Réthy bácsi pedig másnap összebeszélte Koresekkel, ki este felé feketére mázolta be arcát, bodorra sütette a haját és piros festette az ajkát. Így preparálva

de a többség tartja helyén. A kormány nem csinálhat politikát a korona számára, a nemzet ellen.

A kormánynak irányát nem felülről, hanem alulról kell kapnia.

Ha ez a szabadelvűpártban észlelhető forrongás alapja, akkor a szabadelvűpárt valóban hamut hinthet fejére, mert az obstrukció örökre lehetetlenné válnék, ha a többség megvalósítaná azt az alkotmányos elvet, hogy kormányt a többség tartja helyén.

Nyolc hónap óta azonban a kormányt a kisebbség türtte, tartotta helyén és most már másodizben a kisebbség buktatta meg.

Ez az obstrukció jogosultságának és uralkodásának törvénybe iktatása s természetellenes elismerése a többség részéről mindaddig, a míg a többség alkotmányos jogait nem gyakorolja.

De vajjon gyakorolhatja-e, mielőtt meg nem nyilatkozik, hogy a nemzet akarát képviseli?

Nem! Addig ereje nincs, hatalma sincs és hatása sincsen.

Várjuk tehát a felszabadító forrongást, melynek következménye csak az lehet, hogy az országgyűlési szabadelvűpárt becsületes bátorsággal állást foglal a nemzeti követelések mellett és ezzel módot nyújt az új kormánynak a békés kibontakozásra, a sürgős munkaképesség teljes helyreállítására.

— **A debreceni határozat.** A debreceni szabadelvűpárt határozata mint fátyla világít bele a súlyos helyzet fellelges bizonytalanságába. Kolozsvár sajtója tárgyalja a debreceni határozatot mostanában azon a címen, hogy ez a fátyla lobog az erdélyrészi magyarság előtt is. Az ország más részeiben is egyre nagyobb erővel hódít tért és játszik vezető, irányító szerepet a debreceni határozat. Adja Isten, hogy mielőbb csatlakozzanak hozzá az ország szabadelvű pártjai! Oly fegyvert adnak ezzel a jövőre nemzeti kormány kezébe, melylyel ez a kormány a nemzeti jogok védelmében legyőzhetlenné válik.

A debreceni szabadelvűpárt határozatát egyébaránt a végrehajtóbizottság 500 példányban szétküldte az ország összes választókerületeibe. Mégis megtörtént, hogy nem kapta meg minden pártelnök. Erre vall a tegnap érkezett következő távirat:

A szabadelvűpárt elnökségének
Debrecen.

Nyitra, aug. 12. Mint a vágvecsei kerület szabadelvűpártjának elnöke kérem a magyar vezényleti nyelvre vonatkozó határozatuk leg-sürgősebb elküldését címemre, hogy ha lehet még a kibontakozás előtt mellette állást foglalhassak. Nyitra-Ujlak.

Gróf Esterházy János.

A határozat természetesen azonnal újból sürgősen elment gróf Esterházy címére, a ki bizonyára módját ejti, hogy a vágvecsei kerület szabadelvűpártja sürgősen csatlakozhassék a debreceni szabadelvűpárt határozatához.

Reméljük, hogy az ország nagyobb városainak, Szegednek, Nagyváradnak, Kolozsvárnak, Pozsonynak, Pécsnek, Kassának, Miskolcnak, Nyitrának, Máramaros Szigetnek, Székesfehérvárnak, Kecskemétnek stb. szabadelvűpártjai e válságos időkben nem alszanak, hanem bátran, nyíltan sikra szállanak a debreceni határozat, tehát a nemzeti követelések mellett.

Válságok.

— aug. 13.

Van most válság nálunk nem is egy, de többféle. Válságban van a kormány, válságban van az országgyűlés valamennyi pártja; válságban a dualizmus s válságos helyzetbe került maga a magyar alkotmány is. Itt mindjárt meg kell jegyeznünk, hogy a magyar alkotmányt nem olyan válság fenyegeti, hogy maholnap a nyakunkba ülhet valamely osztrák birodalmi abszolutizmus. A mostani válság eddigi lefolyása eléggé meggyőzhetett mindenkit arról, hogy az alkotmány ellen való komoly merényletre számottevő helyen nem is gondolnak, mert ennek semmi néven nevezendő eredménye nem volna.

A helyzet súlypontja a függetlenségi pártban van s így a válság okait is a közjogi ellenzéken kell keresnünk. Ez a párt ma a helyzet ura. Obstrukciójával eddig két kormányt megbuktatott s mindazok az államférfiak, akik kabinet alakításra ma szóba jöhetnek, elsősorban a függetlenségi párttal akarnak meg egyezni. Ezt ma pártkülönbség nélkül elismeri mindenki. A király Budapestre jön, hogy a válságot megoldja s az újságok azoknak az államférfiaknak a neveit közlik, akik tanácsukkal a Felsőház elé fognak járulni. Az eddig közzétett névsorban a függetlenségi párt vezérlő politikusainak a neveit hiába keressük, a király tehát nem fog érintkezni azok-

ketten kocsi alá ültek és kihajtottak Rákosra. Nagy traktamentum várta ott az exotikus művészt, kit az egész háznép tágranyilt szemmel bámult. A főlzolgaló cselédek ijedt képpel szaladtak ki a konyhára csodákat beszélni. Korcsok pedig egyre beszélt angolul, azaz összehadart valami szótág zagyvalékot, de úgy ropogtatta azokat, hogy szakasztott mása volt az Ire Aldridge beszédének. Néha mikor egy-egy pohár bort fölhajtott, ártikulátlan hangokat hallatott utána, épp úgy, mint a szerencsén művész Otellóban, mikor Jágóval veszekszik. A jelen pillanatban belépett valaki aki ketélyeket táplálta személyazonosság felől.

— Nekem — mondá Réthyhez fordulva — sokkal magasabbnak tetszett e jeles művész ur a színpadon.

— Magas talpu eszímákat hord a kókler.

— A szeme is nagyobbak látszott.

— Tágitja a huncut.

A tisztelendő ur teljesen meg volt nyugtatva.

— Milyen kár, — mondá, — hogy a hugom nincs itt, Nagyon jól tud angolul. Milyen szépen eldiskurálnának.

— Öröm volna hallgatni — mondá Réthy infámis flegmával.

És folyt a mulatság éjfélig és azután. A talmi Ire Aldridge egyik angol tőstöt a másik után mondotta a tiszte-

lendő ur egyikre sem maradt adós és egyre hangzott:

— Uraim, uram, Ire Aldrige uram, szállok az urhoz...

Mire Korcsok soha mulasztotta el feszesen hajlongva körülbelül a következőket mondani:

— Hejdujudu majdi hauzenpikmees.

Mikor hajnal felé a férfiak magukra maradtak, Réthy bácsi egyszerre csak odafordult Korcsokhoz.

— No most upre more, énekeld el a nótádat.

És Korcsok egy részeg pásztoembert imitálva, rázendítette:

Hallja-e kend, Sára

Van-e káposztája?

Vagyon bizon, Bogár Imre,

A kelmed számára.

Nagy mester volt a maga idejében a vidéki színésznél Gergely Antal. Egyik legsikerültebb tréfáját a következőképp beszéli el:

Valamelyik nagyobb alföldi városban a direktor, a kinek ő volt a komikusa, a mostoha időjárás következtében a színházbérrel, mit esténként kellett volna fizetnie, hosszabb ideig adós maradt. A színház magántulajdon volt, árvákra maradt, s egy derék öreg fiskális volt a gondnok, ki jó ideig türelmesen várt a hátraléokra. A direktor, ha látta, nagyon feszélyezve érezte magát és lehetőleg ki-

kerülte. Egyszer a színházi irodából az ablakon át arrafelé látják tartani. Az irodában csak a direktor és Gergely volt.

— Jézus Mária! — mondá a direktor ez most ide jön.

— Csak bujj ide a pénztárba, majd én eligazítom a dolgot.

A direktor szót fogadott. Néhány pere mulva kopogást hall buvóhelyéről.

— Tessék, mondá Gergely.

— Az ajtó megnyílik. — Jó napot. Nincs itt a direktor ur.

— Biz az nincs, — hallatszott Gergely hangja.

— Ejnye, de kár.

— A miatt a hátralék miatt tetszik keresni? tudakolá Gergely.

— Dehogy, van eszembe. Hanem holnap ebédre akartam volna invitálni. Az anyósom nevenapját tartjuk. Nagyon örülnénk, ha megjelenék a kedves nevével együtt.

— Majd átadom én az invitálást, biztatá Gergely.

— Dehogy.

Azzal ismét nyikorog az ajtó és a távozó lépések nesze tudatja, hogy az ügyvéd elment. Pedig dehogy ment el, ott sem volt. Gergely imitálta a hangját és pedig oly sikerrel, hogy mikor a direktor a pénztárból előbuvott, hálás tekintetét vetett a távozó felé s így szólt:

kal, akik ma a politikai helyzet jövődől alakulására döntő befolyással bírnak. Ez teszi rehdkiül súlyossá a válságot, a mely a politikusok véleménye szerint még nagyon soká fog eltartani.

A válság másik oka a függetlenségi párt politikai gyöngesége, mondhatnám politikai tehetetlensége. A függetlenségi párt a saját bevallása szerint, most nem a saját programjéért küzd, hanem azokért a vívmányokért, amelyek benne foglaltatnak az 1867: XII. törvényekben. De hogy mi a tartalma ezeknek a követeléseknek, azt maga a függetlenségi párt is igen homályosan szövegezi. Nem tudja senki, hogy a közismert követelésekből mennyit enged vagy mennyit nem enged a függetlenségi párt. A közfelfogás az, hogy ha eljövend egy olyan államférfi, akit nemzeti szempontból megbízhatónak tartanak, akkor „leszerel” az ellenzék. Az ellenzék tehát vagy fölszerel vagy leszerel. Ez a világ legkönnyelmesebb politikája.

A parlamentárizmus törvényei és a népképviselők felelősségének logikája szerint ma a szélsőbaloldalnak kellene kormányra jutnia. Nemcsak azért, hogy a katonai aspirációkat saját maga megvalósítsa, hanem azért is, hogy a helyzetért, amelyet fölidézett, a felelősséget ország-világ előtt viselje.

Nyugateurópai távlatból a magyar függetlenségi párt a világ legfurcsább parlamenti képződménye. Egy politikai csoport, amely dogmaként hordozza magában a meggyőződést, hogy ő kormányra sobasem kerülhet. A függetlenségi politikusok a gyakorlati politikával édes-keveset törődnek, nem puhatolják azt, hogy a nemzet szükséglete az adott helyzetben mit követelhet, csupán azt tartják szem előtt, hogy a párt érdekében, hogy a párt fönnállását biztosítsák, milyen politikai követelésekkel kell föllépni.

Már pedig a parlamentárizmus törvényei szerint minden pártnak megvan

a maga rendeltetése, minden politikai csoportot a nemzetnek valamely élő szükséglete hívja életbe, amelyet a gyakorlati élet követelése szerint a maga idejében meg kell valósítani. Valamely párt nem cél, hanem eszköz a nemzet szolgálatában. A magyar katonai aspirációk nem azért vannak, hogy a szélsőbaloldali ügyvéd urak meddő szónoki sikereket arassanak általok, hanem a szélsőbaloldali képviselő urak volnának azért, hogy a magyar nemzet jogos követeléseit a hadseregben megvalósítsák. Már pedig a függetlenségi pártot ma nem lehetne nagyobb zavarba hozni annál, mintha a király közlök szemelne ki politikust azzal a megbízással, hogy a helyzetet, amelyet ők bogoztak össze, oldja meg. Hamarosan kiderülne, mennyire igaza van annak a magyar példabeszédnek, hogy száz okos ember sem tudja kihuzni azt a követ, amelyet egy bolond a kutba dobott!

Különben pedig ez a mai helyzet élénken emlékeztet azokra az eseményekre, amelyek a magyar nemzet ezeréves története során sokszor megisméltödték... A magyar diadalt aratott, de a győzelmet nem tudja kihasználni.

KÖZIGAZGATÁS.

× A gazdasági bizottság ülése. A város gazdasági és intéző bizottsága vasárnap — e hónap 16-án — délelött 10 órákor, a városháza nagy tanácstermében Király Gyula v. tanácsos elnöklöte alatt ülést tart. Az ülésen folyó ügyeket fognak elintézni. Az ülés legfontosabb tárgya a legelő hátralékosok ügyének elintézése lesz. A város egyik közgyűlése ugyanis elhatározta, hogy a legelő bér augusztus hó végéig mindenkor befizetendő, mert már szeptember elsejétől a legelőbér hátralékosok a hátralék után késedelmi kamattal fizetésére köteleztetnek. Saját

A direktor egy kissé üngetett, de nem merete tovább forszirozni a kérdést. Lehet, hogy rosszul hallotta onnan a pénzárból.

Másnap este a fiskális ur a színházban volt s a mint előadás után a sötét páholyfolyosón végigmegy, egyszerre csak hangokat hall a háta mögött:

— Én se megyek többet ahhoz a fiskálishoz ebédre, ajnslagos bora, hogy a gyomromat most is ecetágnak képezelem.

A személyt nem látta, de tisztán kivette a direktor vékony fisztulás hangját. Egy ideig mérgeesen járt föl s alá a színházi iroda előtt, aztán betoppant s ráírvált a direktorra kemény reesegéssel:

— Hallja az ur! En nem bánom, ha mindennap beállit hozzám hivatlanul de a boromat ne ósárolja, mert az saját természetem.

A direktor meglehetősen hülyén nézett maga elé.

— En piszkoltam a borát? Én.

— Persze, hogy az ur, ott a páholy folyosóban.

— Látta?

— Hallottam.

— Jaj, lelkem, az nem ér semmit. Tudom már, honnan fuj a szél. Az a gazember Gergely imitált bennünket össze. No várj, te gézengúz, keressük föl, puhtsuk el az oldalbordáját.

Fölkerekedtek és csakugyan megtalálták egy kurtakoresmában. Aztán szépen együtt iddogáltak hajnalig.

érdeklökben figyelmeztetjük tehát a gazdákat e körülményre, hogy legelőbér hátralékkukat e hó végéig fizessék be, mert a bizottság e hó 16-iki ülésében mindenesetre intézkedni fog arra is, hogy a közgyűlés határozata a hátralékosokon végrehajtsák s illetve, hogy a hátralékok után szeptember hó 1-jétől késedelmi kamattal szedessék be.

× Pályázat ösztöndijra. A város a koronázás 25 éves évfordulójának emlékére több évi 600 koronás iparművészeti tanulmányokat gyámolító ösztöndíjat alapított. Ezen ösztöndíjakból az idén üresedésben van egy. — Mint értesülünk az ösztöndíjra a pályázat már régebben ki van hirdetve s arra eddig is többen pályáztak. Maga a pályázat e hónap 15-én esti 5 órákor lejár. Éppen ezért figyelmeztetjük reá az érdeklődöket, hogy a pályázás határideje immár nagyon rövid. Az ösztöndíjat debreceni illetőségű férfiak vagy nők egyaránt elnyerhetik. kik az iparművészeti ágak bármelyikére készülnek s eddig végzettségüket vagy e részbeni készülségüket tanulmányokkal tovább fejleszteni akarják. Ezt a körülményt a pályázóknak természetesen hiteles módon igazolniok is kell. A pályázati kérvények a tanácshoz címezendök és oda is nyujtandök be.

EGYHAZ és ISKOLA.

Felvétel a siketnéma iskolába. A Siketnémákat Gyámolító Egyesület Debrecenben folyó évi október hónap első napjaiban nyitja meg a siketnémák iskolájának első osztályát és abba 12—16 növendéket vesz fel. Felvételére a 7—15 éves siketnéma fiúk és leányok szülei, vagy gyámjai folyamodhatnak. — A kérvény belyegmentes, fentnevezett egyesület igazgató tanácsához címezendő, beadási ideje: folyó évi szeptember elseje; helye: Debrecen, városháza, I. em. 7 sz. szoba. Személyes jelentkezés nem szükséges. a kérvényhez azonban a következő mellékletek csatolandök: 1. születési anyakönyvi kivonat. 2. tisztai orvosi bizonyítvány arról, hogy a gyermek siketnéma és hogy siketnémaságán kívül egyéb fogyatkozása van-e, vagy nincs? 3. himlőoltási bizonyítvány, mely a tisztai orvosi bizonyítványban is benne lehet, 4. hatósági kimutatás a családi és birtokállapotról, (hány családtag van és a családnak milyen értékű birtoka, mennyi keresete és mily jövedelme van?) 5. segélykérés esetén szegénységi bizonyítvány 6. ha önköltségesnek jelentkezik a növendék, kötelezvény arról, hogy szülei évenként — 8 éven keresztül — legalább 200 korona ellátási díjat fizetnek, vagy pedig, hogy a gyermeknek Debrecenben való ellátásukról saját maguk gondoskodnak és hogy a szükséges ruházattal ellátják. — E kötelezvény az illető községi előljároság azon hiteles záradékával látandó el, hogy a magát kötelező kötelezettségének eleget tud tenni. A folyamodványhoz szükséges mellékletek 2., 4., 6. számú nyomtatványai a folyamodvány benyújtási helyén megkeresésre díjtalanul kaphatók. A felvételnél előnyben részesülnek a Debrecen városi és Hajdúvármegyei siketnémák, továbbá a kiknek szülei évenként a 200 korona ellátási díjat megfizetni, vagy gyermekeiket saját maguk ellátni, vagy ellátásba adni és ruházni képesek. A felvett siketnémák nyolc évi képzési idő alatt megtanulnak hangos szóval érthetően beszélni, írni, olvasni, számolni, vagyis mindazon ismereteket

Ha én ezt tudtam volna! Milyen derék ember, noha fiskális. Ejnye, ejnye, egész megszégyenített. Ilyen ember elől bujkáln. Hát emennek, ugy-e?

Természetes, — mondá Gergely, — a vén kötnivaló bizony engem is meghívhatott volna.

— No, no, barátom, direktor az első személy.

Gergely igen tiszteletlenül vonogatta a vállát.

A direktor másnap délben gálába csapta magát, felesége magára aggatott minden kéznél levő igazi és hamis ékszerrel, s így teljes parádéval indultak a vendégségre.

Az ügyvéd és családja éppen ebédnél ült, mikor a direktorpár betoppant.

Ugy látszik, elkéstünk az ebédnél.

— Dehogy, mondá a fiskális, — épp a levelesnél tartunk.

— Nem tudtuk, hogy hány órákor van az ebéd. No de azért majd csak kapunk valamit.

A derék fiskális egy kissé nagyot nézett ugyan, de azért egy-kettőre ott volt a teríték, s a direktorék abban a becsületes hitben, hogy hivatalos vendégek, végig ették e jóízű magyar ebéd minden fogását. Ugy a fekete kává táján a direktor mégis szükségesnek látta a következő kérdést fölvetni.

— Hát a kedves anyósa hol van?

— Az anyósom? Jaj, direktor uram, az még a nagy kolera előtt halt meg. Az Isten nyugosztalja.

elsajátítják, melyek az életben való boldogulhatásra elengedhetetlenül szükségesek. E mellett a lányok kenyerüket megkeresni tudó varrónők képezetnek ki, a fiuk pedig az ipari pályára előkészítetnek. A siketnémákat gyámolító egyesület igazgató tanácsa által kibocsájtott a felhívást, melegen ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

Óvó és tankötelesek összeírása. A közoktatásügyi miniszter rendeletére rendőrségünk a napokban fejezte be városunkban az óvó és tanköteles gyermekek összeírását. Az összeírást a rendőrség a város tanügyi osztályához már be is terjesztette. A miniszter rendeletére azonban ezen adatokat a tanács a hivatalos statisztikai adatokkal köteles össze egyeztetni, mert megessett már, hogy az iskola kötelesek összeírott száma és az országos statisztikai hivatal részére a tankötelesek létszámáról kimutatott adatok között nem kevesebb mint 3000 gyermekkel volt különbség. A tanügyi osztály most várja a statisztikai kimutatást, melylyel majd a readőri összeírást a tankötelesekről egybevetni fogja.

Apponyi.

Egy ellenzéki estilap írja a tegnapi számában Apponyi Albert grófról a következőket:

Apponyi programja.

Gróf Apponyi Albert hazautazott Eberhardra, hogy néhány napot gond nélkül családjá körében tölthessen; ez alatt az egész ország az ő személyével és azzal az eshetőséggel foglalkozik, hogy a legközelebbi napokban már az ő kezére jut az ország sorsa. Tény, hogy Apponyi sohasem állott oly közel a miniszterelnökséghez, mint mostan; a lépett miniszterelnök ajánlani fogja, a közvélemény és a politikai világ nagy része óhajtja, hogy ő vegye át az ügyek vezetését, sőt már a király is megbarátkozott azzal a gondolattal, hogy Apponyira kell bízni a kormányelnökséget, hogy az ország kijusson a mostani zavarokból.

Mi a válság kezdete óta következetesen rámutatunk Apponyira és — noha függetlenségi és szabadelvű felfogásunk sokban elvált az Apponyitól — tárgyilagosan elismerjük, hogy ő most alkalmas ember volna a béke megteremtésére.

Apponyi programját vázlatosan már tegnap ismertettük. Azóta alkalmunk volt olyan emberrel beszélnünk, aki Apponyi szándékait ismeri, akárcsak Apponyi maga és most már módunkban van részletesen közreadni azt a programot, melyet Apponyi a király elé fog terjeszteni és amelynek alapján a kormányalakításra szóló megbízást elvállalja.

A program ismeretes része az, a mit Apponyi legutóbbi beszédében kifejtett, hogy t. i. ragaszkodik a Szent-iványi-féle pontozatokhoz (melyek legfontosabbja a nemzeti oktatás a tiszti iskolában) és megtoldja ezeket a magyar nyelv behozatalával a katonai bírásdásba. A magyar vezényleti nyelvet beszédjében nem kívánta. Itt már eltérés van, mert Apponyi felhatalmazást kér, hogy a vezényleti nyelvre vonatkozólag határozott ígéretet tehessen, még pedig záros határidő kitűzése mellett.

A kiegyezés tisztázása.

Ezeken felül Apponyi azt az általános elvet állítja fel, hogy véget kell vetni úgy közjogi, mint katonai és gaz-

dasági téren az örökös félreértéseknek, ellentmondó magyarázatoknak és civakodásoknak. A kiegyezésnek olyannak kell lennie, hogy se a magyarok, se az osztrákok, se a kormánypárt, se az ellenzék azt másképen ne magyarázhassa. Az összes vitás pontokat, melyek 36 év óta felmerültek, végleg ki kell tisztázni: a kiegyezés valódi értelmét félremagyarázhatlanul megállapítani és ebben az értelemben végre is hajtani. Végül Apponyi a király és nemzet között borongó félreértéseket is el akarja háritani és alapot akar teremteni, hogy király és nemzet kegyelete ellentétben ne legyenek.

H I R E K.

Naplo.

Iparmúzeum nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Nőegyleti szövő ipar tannühely nyitva — vasárnap kivételével — mindennap délelőtt 7—12-ig és délután 2—6-ig.

Aug. 14. Pincérek gyűlése a Bikában éjjel 2 órakor.

Aug. 15. Cipészkonferencia megnyitása a Bika dísztermében d. e. 9 órakor.

Aug. 15. Cipészkiállítás megnyitása a kiállítási pavilonban Simonffy-u.

Aug. 15. A Falk-féle kefégyár munkásainak mulatsága a Margit-fürdő dísztermében.

Aug. 16. Tűzijáték a Csolnakozi taven.

A nagyerdő.

Minden nagyobb városnak van valamely nevezetessége, melyet büszkén emleget.

Az idegenek, a kik sohasem jártak Debrecenben s csak színes leírásból ismerik a délibábot, azt gondolják, hogy Debrecen nevezetessége a délibábos Hortobágy. — De még a hiányos földrajzi tájékozottságuk is tudják Petőfi verséből, hogy Debrecenről Nagy-Hortobágy messze van.

Debrecen város igazi kincse azonban a hatalmas nagyerdő, ez a valóságos tündérkert, mely itt fekszik a város ölében.

Az ember azt gondolná, hogy a debreceni közönség dédelgető szerelmmel veszi körül ezt a szépséges tündérlányzót és akik a híres nagyerdőről tőlünk távol regélni hallanak, mind azt képzelik, hogy a város apraja nagyja különösen így forró nyár idején önzlik a nagyerdőre s a százados vén fák alatt, lombos árnyékban élvezi az illatos, üde, húslevegőt.

En is ilyesmiről álmodoztam s napok óta kijárok a nagyerdőre s kint maradok késő estig. Egyrészt valódi gyönyörűség odakint üdülni, enyhülni; másrészt meg az a remény csábítgat napok óta, hogy a nagyerdőn együtt találok, gyönyörűséggel szemlélhetem a debreceni társadalom színét javát.

De bizony ebből semmi sincs. A nagyerdő oly csendes, elhagyott, mint akár az erdőlyrészi havasok elrejtett és rengetege, hová ember csak elvétve téved.

Vasárnap kerestem a nagyerdőn a

népet. A mulató, fűben heverő, hűvös árnyékban vigan dalogató debreceni népet. De hire-hamva se volt ott annak! A nagyerdő valósággal kongott az ürességtől; szinte megriadtam visszhangzó lépteim zajára.

Hétköznapokon meg éppen a világ legmagánosabb rejtett fészke a nagyerdő. Szerelmes párok ha turbékolni akarnak, bátran kimehetnek bármely nap alkonyatán a nagyerdőre és csókolózhatnak boldogan, szabadon, legfőleg ha egy egy dalos madár rebben meg az ágon csókjaik csengő neszére.

Szapáry Lacika kár hogy ide nem jött suttogni, tárgyalni Etelkával és Gizával, ha a Dobosban vacsorál együtt velük a megugrott Marci társaságában, talán soha se tudódik ki a titkos összeküvés.

Igazán megdöbben az ember s nem tudja megérteni, hogy a debreceni közönség mily tunya egykedvűséggel ül otthon a ház küszöbén, a kis padon, a konyha előtt s mily sivár közömbösséggel mellőzi a szépséges nagyerdőt.

Ugy látszik a város tövében viruló tündérvilág csak arra való, hogy boldog szerelmesek holdvilágos estéken kivonulva a nagyerdőbe, epedőn felsőhajthassanak: — Végre egyedül!

* **A honvédség köréből.** A honvédelmi miniszter rendeletével a honvédség kötelekéből 1903 évi szeptember hónap elejével, saját kérelmére elbocsájtotta, a szolgálati kötelezettség teljesítése után viselt tiszti rendfokozat megtartása nélkül Dr. Kenézy Gyulát, a budapesti I. ker. honvéd parancsnokság nyilvántartásában álló és szolgálaton kívüli viszonyban lévő II-od osztályu honvéd ezredorvost.

* **A cipészkiállítás.** Szombaton megnyílik a debreceni cipészszakkiallítás. — Holnap már érkeznek a vendégek városunkba, a kiállítás előkészítő bizottsága felkéri ezúton a háztulajdonosokat, lobo gózzák fel házaikat, hogy a vendégek fogadtatása annál ünnepesebb legyen. Az ország minden részéből érkező vendégeket vasutnál az előkészítő bizottság fogadja a közönséggel együtt.

A bizottság ismételt felkéri a közönséget, hogy a kiállítás vendégei részére üres szobákat engedjék át. Azok, ki e tekintetben még nem jelentkeztek, jelentsék be felajánlandó lakásaikat az ipartestületnél még a mai nap folyamán, hogy az elszállásolás akadályt ne szenvedjen. Szombaton 15 óra déli 1 órakor a nagy gyűlés és kiállítás megnyitása alkalmából az Arany Bika dísztermében díszvendég lesz, melyre jegyeket az ipartestület 4 koronájával ad. A kiállítási pavillon már teljesen készen áll, csak még a tárgyak egy részének elhelyezése van hátra. Minden jel arra mutat, hogy a kiállítás — hála az előkészítő bizottság buzgalmánának — fényes sikerű lesz.

* **Poroszlay Lászlóné temetése.** Tegnap délután 5 órakor temették el özv. tóti Poroszlay Lászlóné született debreceni Derecskey Jankát. A tisztas, ősz matróna a régi magyar nagyasszonyok mintaképe volt. Elete 73 évében érte a halál. — Csendes, békés volt élete, csendes, békés volt halála is. Az ősz nagyasszony holttestét tegnap délután 5 órakor vitték a Hunyadi utca 3. sz. háztól a Kossuth

utcai temetőbe, hol a holttestet a családi sírboltban helyezték örök nyugalomba.

* **A Petőfi dalkör** t. működő tagjai pénteken, e hó 14-én esti 8 órára a dalkör helyiségében mulhatlan megjelenésre kéretnek.

* **Magyar név.** A belügyminiszter megengedte, hogy *Fischbein* József hajdu-szoboszlói illetőségű homoródi lakos m. kir. esendőr vezetéknévét *Füredire* és *Löwinger* Márton Miklós hajduböszörményi illetőségű ugyanottani lakos pedig vezetéknévét *Lászlóra* megmagyarosíthassák.

* **Selyemgubók beváltása Debrecenben.** A selyemtenyésztési miniszteri meghatalmazott által velünk közölt adatok szerint a debreceni gubóbevaltó állomáson ez évben 1012 kg. gubóért 1806 kor. lett kifizetve, amivel szemben a múlt évben 999 kg. gubóért 1933 kor. kaptak a tenyésztők. Kétségtelenül a gubók csekélyebb minősége okozta, hogy az idén több gubóért kevesebb pénz lett kifizetve, már pedig a tenyésztők nagyon jól teszik, ha minél nagyobb gondossággal bánnak a selyemhernyókkal, mert a selyem ára emelkedik és ez évben az elfogadott 2 kor. 20 fill. és illetőleg 1 kor. 20 fill. különkénti árak helyett első osztályu gubóért 2 kor. 30 fill. másodosztályu gubóért pedig 1 kor. 40 fill. fizetett a felügyelőség saját jószántából. Ezen árfelemeléssel az idén a kerekszámban vett 1,700,000 kg. gubó után 240,000 koronával több keresetet nyújtott a népnek, mint amennyit köteles lett volna fizetni az állam.

* **A debreceni 48-as honvédek a kolozsvári muzeumban.** A kolozsvári szabadságharci Ereklýmuzeum a nagyidők emléket hosszú idők óta gyűjti és ma már e téren mondhatni páratlanul álló intézmény a hasonló irányu muzeumok sorában. A muzeum élén lelkes hazafiak munkálkodnak, kellő szakértelemmel kutatják, gyűjtik az ország minden részében ma még magánszemélyek által kegyelettel őrzött szabadságharci emléktárgyakat, okiratokat, fesményeket, rajzokat és mindazon történelmileg becses dolgokat, melyek a nagy idők történelmének értékes adattárát fogják képezni a jövő és a nemzet számára. Több ezrekre menő életrajzi adat, megbecsülhetetlen okiratár, kegyeletes emléktárgyak, gyászos emlékü börtönökben készült rajzok, faragványok, 5-6 ezerre menő arckép gyűjtemény áll ma már a muzeum anyaga.

A még élő hős honvédek is a fényképezés díjtalanul fényképezik a muzeumban létesített honvéd Pantheon számára. egyidejűleg fénykép felvételeket küldenek a szabadságharci emlékoszlopok és tárgyakról is az országban ma már igen sok ilyen emlékekről a honvédek életrajzi adataival kiegészítve.

Németi József helybeli fényképész a múlt napokban 29 arcképet küldött be a muzeumba Debrecenben a még ma élő 48-as honvédek arcképeit az életrajzi adatokkal együtt. Ezen felül megküldötte a debreceni csatatér és Nagy Sándor emlék, a nagytemplom, melyben Kossuth a szabadságot kihirdette; a honvéd temető, a szabadságszobor és a Collegium oratórium két részletét, a debreceni országgyűlés helyiségéről felvett sikerült fénykép felvételeket.

A muzeum elnöksége tegnap meleg hangu levélben mondott köszönetet Németi Józsefnek a hazafias szolgálatért, kérve őt egyben továbbra is a muzeum támogatására.

A huszonkilenc honvéd nevei a következők: Bálint József, Propper Mór, Incze József, Dr. Hegedűs Pál, Gréf Sándor hadnagyok. Csikborsovay Demeter József tüzér őrnagy, Nagy József, Fonó Mihály, Dankó Imre őrmesterek, Balogh Imre tisz, Sarkadi Lajos, Győri István, Vedres Mihály, Szücs Bálint, Báthory Gábor, Heiman Károly tizedesek, Bundi Károly, Babics Jakab, Boros József, Géder Pál, Veszprémy László, Ujváry József, Vékony Mihály, Szentpétery Gábor, Fekete István, Varga János, Gebei Sándor és Simonffy István közvitéztek.

* **Halálozások.** Tegnap a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalban: Riez István ev. ref. 10 éves, Komádi Sámuel ev. ref. 23 éves, Burai Sándor ev. ref. 78 éves, Kis Ágnes róm. kath. 10 hónapos.

* **Alapszabály látmozás.** A belügyminiszter a vámospécsi általános népkörhöz a felterjesztett alapszabályait 76 178. sz. rendeletével jóváhagyta és látmozta.

* **József kir. herceg díszesizmája a kiállításon.** A debreceni kiállítás alkalmából *Lebovits* Zsigmond helybeli cipésmester egy pár díszesizmát készített József kir. hercegnek a csizma elkészítéséhez a főherceg titkárja elküldte ő fenéségének egy pár csizmáját mintául. A díszesizma elkészült és most az iránt folyamodott a derék mester, hogy a díszesizmát a debreceni cipészkiállításon kiállíthassa. A kir. herceg titkári hivatalától tegnap jött meg a levél, mely a *Lebovits* Zsigmond kérelmének helyet ad. Az irat szóval szóra így van:

Ó. Cs. és kir. Fensége József Főherceg ur titkári hivatala.
Lebovits Zsigmond urnak, cipésmester Debrecenben.

Beadott folyamodványára értesitem, miszerint József kir. herceg ur ó. cs. és kir. Fensége a felajánlott díszmagyar csizmát legkegyesebb köszönettel elfogadni és megengedni méltóztatott, hogy Ön ezen díszesizmát a Debrecenben folyó évi augusztus 15-én megnyitott cipész szakkkiállításon kiállíthassa.

A királyi herceg csizmája lesz kétségkívül a kiállítás egyik legérdekesebb tárgya.

* **Magyariek a fővárosi cigányhangversenyen.** A leghíresebb magyar nóták költői egyike — *Dankó Pista* — csak nem régen hunyt el. Isten áldotta nagy tehetség volt, ki a magyar nóta költészetben örök időkre nevet szerzett magának. Barátai, tisztelői s a költészet becsülői azonban más földi emlékekkel is meg akarják még örökíteni nevét s az emlékmű céljaira szeptember hónap elején a fővárosban, mint erre legillőbb helyen a Népszínházban, nagyszabásu országos cigányhangversenyt rendeznek. — Mint értesülünk e hangversenyen tölünk a *Magyari* testvérek kitűnő cigány zenekara szintén részt akar venni. E célból a két Magyar testvér tegnap kihallgatáson volt a polgármesternél, kit arra kértek meg, hogy pártolja majd a tanácshoz beadott kérelmüket, melyben erre az utra segélyt kérnek a várostól bandájuk számára.

* **Hirtelen elhunyt kisleány.** Tegnap délután egy kis leány hirtelen meghalt. Nagy Eszter 13 éves leányka még tegnap délután ott játszott pajtásaival szüleinek az olajútban levő háza előtt. Később bement a házba s a küszöbön hirtelen összeesett. Dr. Balkányi Ede orvos már csak a halált állapíthatta meg.

Mivel a halál oka ismeretlen, a szerencsétlen gyermek hulláját ma délelőtt felboncolják a közkörházban, a hová a hullát szállították.

* **Utazás a zsolnai kiállításra.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a zsolnai iparkiállítás tartama alatt vagyis f. évi augusztus 1-től szeptember 13-áig annak összes állomásairól valamint a Kassa Oderbergi vasut magyar vonalának állomásairól kezelésük alatt álló helyi érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával, — Zsolnára ugy a személy mint a gyorsvonatokhoz minden szombaton és vasárnapon valamint a Szent István ünnepnapon és az azt megelőző napon mérsékelt áru menettérti jegyek adtak ki.

Ezen menettérti jegyek, melyek árai minden állomáson hirdelve vannak érvényességük tartamán belül a kiállítás egyszeri megtekintésére még pedig tetszés szerinti napon tehát azon napokon is, a melyeken magasabb belépő árak szedettek be — jogosítanak, mi mellett azonban a menettérti jegy a kiállítás pénztáránál lebélyegzés végett bemutatandó.

A menettérti jegyek 6 napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napja első napnak számítatik s a visszautazás legkésőbb a hatodik napon éjjel előtt megkezdendő.

Miután ezen menettérti jegyek csak a kiállítás látogatásának megkönnyebbitése céljából adtak ki, ennél fogva ezek a visszautazáshoz csak is abban az esetben érvényesek, ha azok tulajdonosa a kiállítást tényleg meglátogatta, melynek bizonyítékául a jegyeknek a kiállítási pénztár bélyegzőjével kell ellátva lenni. — Azon menettérti jegyeknek, mely lebélyegzéssel ellátva nincsen, a visszautazásra nézve érvényét elveszti.

A kiállításra utazó közönség egyuttal figyelmeztetik, hogy az idegen forgalmi és utazási vállalat részéről egyetértőleg a kiállítás igazgatóságával annak a központi menet, jegy irodájával (IV. Vigadó tér 1. sz.) valamint az összes vidéki fiók irodáiban elszállásolási szelvények adattanak ki 9 kor. 25 fillérért, melyért az utas egy napra egy szobát világitással és kiszolgálással, valamint reggelit, ebédet és vacsorát kap.

Azon utasok kik ilyen szelvényeket váltanak figyelmeztetnek azonban, hogy Zsolnára való érkezésük alkalmával a pályaudvaron levő elszállásolási irodában jelentkezzenek, mely őket elszállásolni fogja.

Minden egyéb felvilágosítást a magy. kir. államvasutak központi menetjegy irodája (IV. Vigadó tér) készséggel megad.

* **A kapitány kutyánapja.** Hírszomjas riporterünk beállít a bűnügyi osztály egyik kapitányához:

— Szenzációt kérek, kapitány ur!
— Az nincs, hanem...
— Mi az a *hanem*?
— *Hanem* holnap!
— Mi lesz kérem holnap?
— Tyűh! holnap kutyánapom lesz:

— Kutyánapja?
— Na igen, három kutyaharapást és egy sereg kutyakihágást tárgyalunk.
— Remélem, e miatt kutya baja sem lesz a kapitány urnak!

* **Jegyelárusítókat** keres az ipartestület, ki a cipészkiállítás jegyeit az utcán is árusítanak. 2-3 korona napijvedelemmel jár az elárusítás. Az elárusításra vállalkozók jelentkezzenek az ipartestületnél (Simonffy u. 1. sz.) Nagyon he-

lyes intézkedés az ipartestülettől, hogy a kiállítás jegyeit az utcákon is árultatja s ezáltal megakadályozza a pénztárnál a tolongást.

Az Arany Bika kávéházában ma este Rácz Károly zenekara játszik.

A válság.

A kormányválság megoldása előtt ma már ugyyszólván általános az országban az a felfogás, hogy a személyi kérdés ezuttal nem nyomulhat homloktérbe. Mert többé nem az a kérdés, hogy ki jön Héderváry után? hanem az, hogy mit hoz?

Mint a Szabadság hasábjain minden pártpolitikai egyoldalúságtól menten több ízben kifejtettük, a helyzet az, hogy mindaddig nem lesz teljes rend és béke a parlamentben, míg a nemzeti követelések a hadsereg intézményében nem teljesülnek.

Allamférfiainknak kötelességük nyilattn feltárni a király előtt, hogy Magyarországon immár lehetetlen a közvélemény ellen politikát csinálni. Az 1867. XII. t. c. becsületes végrehajtása nélkül még ideiglenes fegyverszünetre se lehet kilátás.

Tehát olyan kormányt kell alakítani, mely megállhat a közvélemény előtt és olyan politikát kell csinálni, mely a nemzeti akarattal számol és annak a szolgálatába szegődik.

Szóval a nemzet akarata adja meg az új kormánynak a programot.

Deák Ferenc politikája nem az volt, hogy az országot kiszolgáltassuk Ausztria érdekeinek. — Az igazi szabadelvű program, melynek mi is hívei vagyunk ez: tovább fejlesztése a kiegyezésnek és minden vonalon a nemzeti állam kiépítése.

Ezt véssé szívébe minden államférfi s akkor az országos politikában kell hogy a kicsinyes személyi érdekek teljesen háttérbe szoruljanak és az eszmények álmodója ráléphessen a cselekvés, a haza érdekében való megvalósítás, szóval a kormányzás terére a nélkül, hogy ez elé a nagy nemzeti érdek elé a személyeskedők önzése akadályokat gördíthetne.

Bécs, aug. 12. Udvari körökben elterjedt hírek szerint nincs kizárva, hogy a kettős ünnep közbejötté miatt Ő felsége csak hétfőn érkezik Budapestre.

Budapest, aug. 12. Ma délig semmi féle diszpozíció nem történt, hogy gróf Khuen Héderváry Károly miniszterelnök ma este Bécsbe utazik. Ha a király budapesti utazása néhány napi halasztást szenved, akkor Héderváry gróf is elhalasztja mai bécsi utazását.

(Bud. Tud.) Egyik ujság Serényi Béla gróf, Mikszáth Kálmán, Kubinyi

Géza, Kristóffy József, Gajáry Géza és Werner Gyula szabadelvűpárti képviselők neveit politikai akcióval kapcsolatban úgy említi meg, mintha nevük egy körözött iven foglaltatnék. Illetékes helyről megkértek bennünket annak kijelentésére, hogy e képviselők semmiféle ivet alá nem irtak, egy részük a fővárostól távol van s különben is, mint mindig, ezuttal is elvbarátaikkal szolidárisan kívánnak szemben.

Miután Őfelsége a király a napokban Budapestre érkezik a királyi vár termeinek megtekintése e hó 13-ától fogva beszüntetettik.

Budapest, aug. 12. A király ide érkezésének ideje még nincs határozottan megállapítva. Nem bizonyos, hogy a hét végén vagy a jövő hét elején érkezik-e a fővárosba. *Khun-Héderváryt* pénteken délelőtt fogadja Ő felsége Schönbrunnban. Héderváry gróf holnap este utazik Bécsbe.

Zágráb, aug. 12. A bán környezetéből az a hír szivárgott ki, hogy Pejasevics gróf le fog mondani s azért utazott Budapestre, hogy beadja lemondását.

TÁVIRATOK.

Az új fumei kormányzó

Budapest, aug. 12. Beavatott forrásból vett híradás szerint a király fumei kormányzóvá gróf *Erdődy Istvánt* fogja kinevezni, akit éppen most nevezett ki Ő felsége valóságos belső titkos tanácsossá.

A minorita rend főnöke.

Arad, aug. 12. Ma volt a minorita rend tartományi nagygyűlésének folytatása, melyen minorita rendfőnökké újra Csák Cirjéket választották meg.

A macedon forradalom.

Szalonoki, aug. 12. A felkelők felakarták gyujtani Monasztirt, de nem sikerült. Monasztirból 130 sebesült török katonát hoztak Szalonikibe.

Wölfling svájci polgár.

Budapest, aug. 12. Wölfling Lipót Svájcban a zugi kantonban százezer frankért villát vett és ott megtelepedik.

A párisi nagy szerencsétlenség.

Páris, augusztus 12. A Metropolitainvasuton este fél 7 óra tájban a Place des Ternes állomáson újabb baleset történt, a mely hasonló volt a tegnapihoz, de nem járt súlyosabb következmények kel. Egy vonat motorja gyuladt ki, de a tüzet hamarosan eloltották. Meglehetősen nagy pánik támadt. Két hölgy, a ki kiugrott a kocsiából, könnyebb sérülést szenvedett. — A tegnapi katasztrófánál összesen 85 ember vesztette életét. Az áldozatok közül eddig 79 nek állapították meg a személyazonosságát.

Páris, aug. 12. A földalatti vasuton történt katasztrófa ügyében jelentik: Az államügyészség megbízásából Jolliot vizs-

gálóbíró megindította a bűnvádi vizsgálatot egyelőre ismeretlen tettesek ellenében gondatlanságból okozott emberölés miatt. Eléddig lehetetlenség megállapítani, hogy kit terhel a felelősség a katasztrófáért. A szakértők jelentése abba a helyzetbe fogja juttatni a vizsgálóbíró, hogy bizonyos személyek ellen indítványozhassa a bűntetőjogi üldözést.

A vasuti hatóságok azonban máris arról győződtek meg, hogy a katasztrófa soha sem ölthetett volna akkora méreteket — ha a vasuti alkalmazottak el nem vesztik a fejüket. A földalatti vasut egyik igazgatója egy lapudósító előtt úgy nyilatkozott, hogy a vasut vezetősége által megindított vizsgálat megállapította, hogy a felelősség kizárólag Chauvin gépész, a földalatti vasut egyik legrégebb és legmegbízhatóbb alkalmazottját ietheli.

Chauvin ugyanis teljesen figyelmen kívül hagyta azokat a szabályokat, a melyek rövid kapcsolásból keletkező tűz esetére fejnállanak. Borzasztó, hogy a földalatti vasuton történt ez a szerencsétlenség, a mely pedig eddig körülbelül 200 millió embert szállított minden veszedelem nélkül. Chauvin gépész a rendőrségen kijelentette, hogy a kigyuladt vonatot már tegnapelőtt nem lett volna szabad ekkor már többé használni, mivel a tűzbiztonsági készülék már délben is megtagadta egy ízben a szolgálatot. Most már az összes holttesteket agnoszkálták két asszony kivételével, a kik közül az egyik vidéki parasztasszonynak látszik, a másiknál pedig visszatérő jegyet találtak a Skótországból fekvő Edinburgba.

Az aninai bérharc.

Lugos aug. 12. Aninán a bányák belsejében dolgozó gépészek és fűtők lehetlen követelésekkel léptek fel, a melyeknek 48 óra alatt való teljesítését követelik különben a munkát abbahagyják. Ha ez megtörténne az a veszély forog fenn, hogy a vizek ellepik a bányák belsejét. Eddig 150 munkást bocsátottak el, a mi a munkások között a hangulatot nagyon elmérgesítette. A katonaság szaporítása szükségessé vált és így Fialka alispán intézkedésére még egy század katonaság ment Aninára.

Leégett szérűskert.

Szeged, aug. 12. A felsővárosi szérűskert leégett, elpusztult az ott összehalmozott egész termés.

Osztálysorsjáték.

Budapest, aug. 12. Az osztálysorsjáték mai húzásánál a következő nyereményeket sorsolták ki:

15.000 koronát nyert: 57866.
5000 koronát nyertek: 28306 54258 65071 103001.
1000 koronát nyertek: 191 15977 25104 26106 98037 109327.

Gabona főzsde.

Budapest, augusztus 12. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngye. Kedvező irányzat mellett 26.000 méterháza került forgalomba néhány fillérrel olcsóbb árakon. Egyébb gabona nemek bágyadtak. Idő szeles.

Buza októberre	7.29—30
„ novembere	7.55—56
Rozs október	6.14—15
„ októberre	6.37—38
Zab októberre	5.33—34
„ novembere	5.60—61
Tengeri júliusra	4.91—92
Repece	10.75—85

Regényesarnok.

A tejtésztvér.

Második rész.

(Folytatás.)

Minden este minden reggel ott ólalkodott a bolt tájékán, abban a reményben, hogy valami szerencsés véletlen összehozza őt a szép tanulólánnyal. De sajnos, hiába várt, mert a boltnyitás és zárás órái nem estek össze az előadás kezdetével és végétével és így Savinien csak arra szorítkozhatott, hogy hébe-korba egy pillantást váltson az ablakon keresztül a leánnyal.

E rövid és platonikus találkozások, ez a folyton meghiusult reménység mindjobban felszította szerelmi vágyakozását.

Két hónapig tartott ez az állapot, de aztán tovább nem bírta, hanem merész lépésre határozta el magát.

Nagyon érzélgős levelet írt, melyben ékes, lyrai szavakban vallotta meg neki szerelmét és légyotitot kért tőle.

— Ezt az epistolát gondosan letisztáztá, tengerzöld színű borítékba zárta és reszkető kézzel írta rá a lány nevét: aztán álló két napig a zsebében hordozta és leste az alkalmat, hogy átadhassa Claudinének.

A postásra nem merete rábízni, másrészt viszont nem tartotta helyén valónak hogy meglesse a lányt, mikor az üzletből hazamegy és aztán személyesen adja át neki a levelet. Addig-addig törte a fejét meg egy szerinte pompás módot eszelt ki

Bainville apó egész nap házon kívül dolgozott és csak este tért haza. Ezt Savinien tudta, valamint tudta azt is, hogy Claudinette délben hazamegy és otthon egyedül ebédel. Egy szép napon kerül üton odasompolygott a kertész házához körülnézett nem látja-e senki, s gyors mozdullattal kapu alá csempészte a szerelmes levelet és megszökött.

Arra számított ugyanis hogy Claudinette hazajövet a folyosó félhomályában észre vesszi majd a világos zöld borítékot, elolvassa a címet és tudomást vesz tartalmáról. Maga előtt látta, mint bontja ki a borítékot és mint pirul a szerelmi vallomás tüzes szavainak olvasásakor.

Hiábavaló édes képzelődés! Aznap ép sürgős muuka volt az üzletben, a divatárus-lányok benn ebédeltek a Péche-kisasszonyokkal együtt és a levelet Bainville apó lelta meg a folyosó kövezetén.

III.

Joél és Germain busan tündöttek a roalista-párt reményeinek meghiusulásán és ennek okain. midőn a szobaleány jelentette, hogy egy zubbonyos munkás ember van odakünn, ki okvetlen beszélni akar az urakkal. Abban a hiszemben, hogy a pártügyre vonatkozó dologban jött hozzájuk, azt mondták, hogy vezesse a látogatót a dolgozószobájukba.

Néhány perccel később beállított a munkás ember, egy hatvan évesnek látszó, zömök, kicsiny emberke, akinek agyagfoltos, bordázott bársonyzekéje alól vörös tricot-ing piroslott elő.

A mint belépett, azonnal ledobta az asztalra puha nemezkalapját. Napbarnította arcában haragos, villogó szempár sötétlett.

Alacsony homloka fölött rövidre nyírt sűrű hajának sörtéi meredtek égnek, dühtől reszkető ajkait ápolatlan szakála övezte.

(Folyt. köv.)

1903. Eln. 123 szám.

Arlejtési hirdetmény.

A debreceni kir. törvényszék és kir. járásbiróság valamint a debreceni kir. ügyészség és központi fogház; továbbá a derecskei hajdu bősörményi, hajdunási, hajduszoboszlói és püspökladányi kir. járásbiróság és fogház részére az 1904 évre szükséges mintegy 1300 m³ az az Ezerháromszáz köbméter száraz, hasábos eser, vagy bükk fa, továbbá mintegy 800 m. m. az az Nyolcszáz métermázsa elsőminőségű, darabos, hazai pirszen beszerzése végett nyilvános pályázatot hirdetek.

Felhivom ennélfogja mindazokat, a kik eme tüzelő anyagok szállítására hajlandók, hogy az 52859—1899 J. M. igazságügyminiszterszabályrendelet 16-20 §-ában körülírt kellékekkel ellátott írásbeli zárt ajánlatokat „Ajánlat a tüzelőanyagokra” felirással, folyó évi szeptember hó 6 napjának délelőtti 11 órájáig a debreceni kir. törvényszék elnökénél nyujtsák be.

Ajánlattevő az ajánlatában kijelenteni tartozik, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

Vállalkozni szándékozók tartoznak óvadéku 600 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a fennebbi határidőig a királyi törvényszék elnökének kezeihez elismervény ellenében letenni.

A fennebbirt határidőig beérkezett ajánlatok folyó évi szeptember hó 7-én délelőtti 10 órakor fognak a kir. törvényszék elnökének hivatali helyiségében bizottságilag felbontani, a mikor ajánlattevők jelenlehetnek és ajánlataikat szóbelileg is előterjeszthetik.

Az odaitélés kérdésében az árlejtéstől számított 2 héten belül fog határozat hozatni, s az érdeletekkel közölni.

A részletes szállítási feltételek a királyi törvényszék irodaigazgatójánál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők, vagy a versenyezni szándékozókknak kívánatára posta útján is megküldetnek.

Debrecen, 1903. augusztus hó 7.

Baróthy Béla
elnök h.

Csődkiárulás.

Vagyonbukott ifju Czegléd József csődtömegéhez leltározott fűszer- és csemegeárúknak részleges kiárulása a T. csődbíróság által elrendeltetvén, a kiárulás az Alföldi Takarékpénztárnak Piacutea 16. számú háza alatt levő boltban a folyó 1903. évi Augusztus hó 14-ik napján kezdődik meg.

Debrecen, 1903. Aug. hó 12.

Vályi Nagy Gusztáv,
tömeggondnok.

Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Kolozsvártt.

20239—1903.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége bihar-püspöki máv. kavicsbányájában az 1904-ik évben végrehajtandó kavics és homok termelés, kocsiba rakás, kavicsréteg lefedés és ezekkel kapcsolatos összes munkák biztosítására ezennel nyilvános ajánlati verseny tárgyalást hirdet.

A munkaterv szerint az 1904-ik évben mintegy 25000 kbm. rostált és 55000 köbméter rostálatlan kavics lesz termelendő és felrakandó. — Együttal biztosítani kívánja a nevezett üzletvezetőség az ezen bányában 1905 és 1906 években termelendő kavicsmennyiséget is, mely mennyiség azonban bármely évben a jelenleg kiirt mennyiségnél korlátlanul nagyobb vagy kisebb lehet.

Az 1904 és 1905 években termelendő kavics mennyiség a kötetendő munkaegyezmény értelmében az előző év utolsó negyedében fog a szállítónak tudomására adatni.

A szállítás a m. k. államvasutaknál érvényben lévő 1896 évi 122291 sz. a kelt általános szállítási, valamint a munkaegyezményben foglalt egyéb feltételek szerint eszközendő.

Részletes felvilágosítás nyerhető a nagyváradai osztálymérnökségnél.

Ugyanott kapható az ajánlati mintalap is. A munkák tárgyában az ajánlati mintalapokba az egységárak bejegyzése által teendő ajánlatok legkésőbb 1903 szeptember hó 15-ik napjának d. e. 12 óráig nyujtandók be az üzletvezetőség titkári hivatalánál (Kolozsvár F. M. K. E. palota I. emelet.)

Az ajánlatokba az egységárak úgy számokkal, valamint szavakkal is kiírandók.

vakarások vagy javításokat tartalmazó ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok ivenkint 1 koronás bélyeggel látandók el és lepecsételve a következő felirattal ellátva nyujtandók be.

Ajánlat a Bihar-püspöki kavicsstermelési munkákra 20239—1903 sz.-hoz.

Megjegyeztetik, hogy csakis az összes munkákra kiterjeszkedő és fentebb megjelölt, a munkákhoz kötött feltételeket is magában foglaló ajánlati mintákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Minden ajánlattevő köteles 1903. évi szeptember hó 14-én déli 12 óráig 1000 korona azaz egyezer korona bánat pénzt az üzletvezetőség gyűjtőpénztárába (E. M. K. E.) palota földszint) készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. Az értékpapirok a legutóbbi 14 napnál nem régebb napi árfolyammal számítandók, de semmi esetre sem névértéken felül.

Távirati vagy késve érkezett ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben marad és azt vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát fenntartja magának az üzletvezetőség, tekintet nélkül a megajánlott egységárakra.

Kolozsvár, 1903. augusztus hó 4-én.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Értesítés.

Intézetünknel

$4\frac{1}{4}\%$ -ra

elhelyezve levő régebbi betétek kamat-lábát, tekintettel az általános pénzbőségre

1903. augusztus 15-től kezdve további intézkedésig

4% -ra szállítottuk le.

Debreczenben, 1903. augusztus 7-én tartott ülésünkben.

Közgazdasági bank részv. társaság igazgatósága.

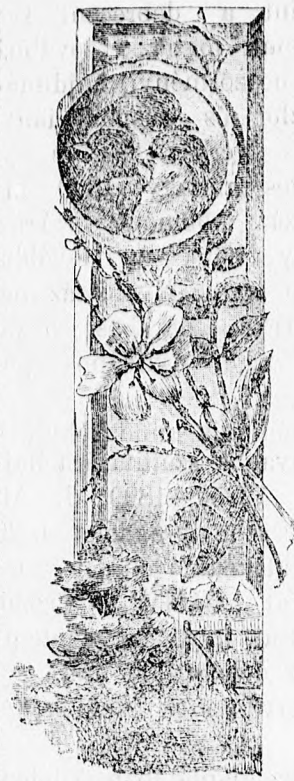
Horváth András

szoba- és templom-festő.

Debreczen, Piacz-utca 21. sz. alatt.

(A Tisza-palota átellenében.)

Elvállal mindenféle szobafestéseket, tapetirozásokat, templomok festését, oltárok és szószékek aranyozását művészi kivitelben.



= = Olcsó = = törlesztéses kölcsönök.

Földbirtokokra és bérházakra, 15—65 évre.

A kölcsönök bármikor visszafizethetők.

Magas kamatu kölcsönök olcsó törlesztéses kölcsönökké átváltoztathatók

Bővebb értesítést és kimerítő tájékoztatást nyújt

a Takarékszövetkezeti Részvénytársaság

Debreczenben. Csapó-utca 4. szám a.

Szekelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyúvíz.

A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légcső heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél, köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Minden gyógyszertárban, drogueriában és
fűszerkereskedésben

Kutkezelőség: **BRANDÓ.**

A külföldi Selters, Gleichenberg, Emsi drágább vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. — Tiszán, tejfény borral, tejjel összeöntve iható.

A magyar kir. belügy. Miniszter ur 36890/1902. számú rendeletével a Málnási Mária Forrás számára a gyógyforrás elnevezést engedélyezte.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.